

Diweddariad Diogelu Blynnyddol 2024–25

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

Diweddariad Diogelu Blynnyddol 2024–25

1. Pwrpas yr Adroddiad

Mae'r Adroddiad Diogelu Blynnyddol hwn yn amlinellu gweithgareddau diogelu Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) rhwng 1 Ebrill 2024 a 31 Mawrth 2025. Mae'n ailddatgan ymrwymiad y Gwasanaeth i ddiogelu unigolion bregus ledled Gogledd Cymru, gan fanylu ar nifer ac ar natur yr atgyfeiriadau diogelu a wnaed ar gyfer plant ac oedolion mewn perygl. Mae'r adroddiad hefyd yn tynnu sylw at rôl ragweithiol staff wrth adnabod ac ymateb i arwyddion o gamdriniaeth, esgeulustod a chamfanteisio.

Yn ogystal â data atgyfeirio, mae'r adroddiad yn dangos gwelliannau sylweddol mewn llywodraethiant, hyfforddiant, a chydweithrediad rhyng-asantiaethol o ran diogelu. Mae'n rhoi sicrwydd i Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth, yr Awdurdod Tân ac Achub, a'n partneriaid bod cyfrifoldebau diogelu yn cael eu cyflawni yn unol â deddfwriaeth Cymru a chanllawiau cenedlaethol. Mae'r Gwasanaeth yn parhau i flaenoriaethu gwelliant parhaus, gan sicrhau bod ei arferion diogelu yn esblygu i ddiwallu anghenion sy'n dod i'r amlwg a chynnal y safonau uchaf o ofal ac amddiffyniad.

2. Ystadegau Diogelu Plant a Phobl Ifanc

Yn 2024, gwnaeth Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) gyfanswm o 24 o atgyfeiriadau diogelu plant ledled y rhanbarth. Sir Ddinbych oedd â'r nifer uchaf gydag 8 atgyfeiriad yn cynrychioli traean o'r cyfanswm. Gall hyn adlewyrchu nifer uwch o bryderon diogelu plant, nodi ac adrodd yn rhagweithiol gan griwiau tân lleol, neu grynodiad o boblogaethau bregus (e.e., ardaloedd â mwy o amddifadedd neu fwy o leoliadau gofal). Cofnododd Conwy a Sir y Fflint 6 yr un, a Gwynedd yn cofnodi 4. Yn nodedig, nid oedd Wrecsam nac Ynys Môn wedi adrodd am unrhyw atgyfeiriadau, gan godi pryderon ynghylch diffyg rhoi gwybod am achosion posibl neu fylchau mewn ymwybyddiaeth ac ymwneud â diogelu yn yr ardaloedd hynny.

Mae'r duedd bum mlynedd yn dangos uchafbwynt yn 2022 (32 o atgyfeiriadau), ac yna gostyngiad graddol i 24 yn 2024. Er y gallai hyn awgrymu gostyngiad mewn digwyddiadau, gallai hefyd adlewyrchu newidiadau mewn arferion adrodd. Y cyfartaledd tair blynedd (2022–2024) yw 28 o atgyfeiriadau, tra bo'r cyfartaledd pum mlynedd (2020–2024) yn 20.8. Mae'r ffigurau hyn yn tanlinellu pwysigrwydd gwyliadwriaeth barhaus, hyfforddiant wedi'i dargedu, ac arferion diogelu cyson ar draws yr holl awdurdodau unedol i sicrhau nad ydym yn methu â sylwi ar unrhyw blentyn sydd mewn perygl.

3. Ystadegau Diogelu Oedolion

Yn 2024, gwnaeth Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) gyfanswm o 269 o atgyfeiriadau diogelu oedolion, gan adlewyrchu ymrwymiad cryf y Gwasanaeth i amddiffyn oedolion bregus ledled y rhanbarth. Roedd y nifer uchaf o atgyfeiriadau (77) yng Nghonwy, sy'n cynrychioli bron i 29% o'r cyfanswm. Gall hyn ddangos bod pryderon diogelu yn fwy cyffredin, bod mecanweithiau adrodd yn fwy effeithiol, neu ffactorau demograffig fel poblogaeth hŷn fwy.

Dangosodd Gwynedd (46), Sir Ddinbych (39), a Sir y Fflint (37) lefelau atgyfeirio cymedrol, sy'n awgrymu ymgysylltiad cytbwys, er na ellir diystyru diffyg rhoi gwybod am achosion posibl. Wrecsam (34) ac Ynys Môn (36) oedd â'r nifer lleiaf o atgyfeiriadau, a allai adlewyrchu naill ai lai o ddigwyddiadau neu fylchau wrth ganfod ac adrodd.

Mae'r duedd bum mlynedd yn dangos cynnydd cyson mewn atgyfeiriadau, gan godi o 91 yn 2020 i uchafswm o 275 yn 2023, gyda gostyngiad bach i 269 yn 2024. Mae'r trywydd cynyddol hwn yn dangos rôl gynyddol GTAGC mewn diogelu, gan danlinellu ei swyddogaeth esblygol fel partner allweddol mewn diogelwch cymunedol a gofal cymdeithasol trwy ddull amlasiantaethol.

4. Dysgu a Gwella

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) yn parhau i fod yn ymrwymedig i roi'r wybodaeth a'r cymwyseddau diogelu angenrheidiol i bob aelod o staff. Yn wahanol i lawer o wasanaethau tân ac achub yn y DU sy'n dilyn Lefelau 1–4 Hyfforddiant Diogelu Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân, mae GTAGC yn sicrhau bod ei hyfforddiant yn cyd-fynd â Lefelau Diogelu A–F Gofal Cymdeithasol Cymru. Er bod y dull hwn yn sicrhau ei fod yn cyd-fynd â'r sector iechyd a gofal cymdeithasol ehangach yng Nghymru, mae wedi cyflwyno heriau gweithredol a strategol, yn enwedig o ran cysondeb, y gallu i gymharu a chynllunio.

Mae fframwaith Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân yn cynnig model sefydledig, haenog a fabwysiadwyd yn eang ar draws gwasanaethau tân y DU, gyda chefnogaeth adnoddau a chanllawiau cenedlaethol. Mewn cyferbyniad, er bod model Gofal Cymdeithasol Cymru yn gynhwysfawr, mae wedi'i gyflwyno'n raddol, gan arwain at oedi ac ansicrwydd wrth ei weithredu. Mae'r gwahaniaeth hwn wedi ei gwneud hi'n anoddach i GTAGC feincnodi safonau hyfforddi yn genedlaethol a sicrhau gallu diogelu unffurf ar draws pob rôl. Bydd mynd i'r afael â'r heriau hyn yn allweddol i gynnal arferion diogelu effeithiol a sicrhau bod staff yn cael eu cefnogi'n llawn yn eu cyfrifoldebau.

5. Effaith Weithredol a Lliniaru

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (NWFRS) yn parhau i wynebu heriau gweithredol wrth ddarparu hyfforddiant diogelu oherwydd y gofyniad bod yn rhaid i hyfforddwyr fod yn gymwys ar lefel uwch na'r un y maent yn ei addysgu. Mae hyn wedi cyfyngu ar y capasiti hyfforddi mewnol, yn enwedig ar gyfer Lefelau B ac uwch, gan nad yw'r cymwysterau ar gael yn llawn eto. Er mwyn lliniaru hyn, mae hyfforddiant Lefel A ar gael yn eang trwy LearnPro a PDRPro, gyda 906 wedi ei gwblhau yn ôl y cofnodion. Yn ogystal, mae GTAGC yn cydweithio â Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy i alluogi Swyddogion Diogelu a Rheolwyr Partneriaeth i ddarparu hyfforddiant Lefel B, a fydd yn cael ei gyflwyno i bob aelod o staff sy'n ymwneud â'r cyhoedd.

Mae hyfforddiant diogelu gorfodol bellach ar waith i bob aelod o staff, gyda sesiynau gloywi rheolaidd wedi'u cynllunio. Mae'r Gwasanaeth hefyd wedi gwella ei gyfathrebu mewnol ynghylch diogelu ac wedi egluro beth yw'r llwybrau atgyfeirio i sicrhau gweithredu amserol a phriodol. Mae cyfanswm o 893 o staff wedi cwblhau hyfforddiant Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDA), gan atgyfnerthu ymrwymiad GTAGC i feithrin gweithlu gwybodus.

Mae trosolwg o'r arferion diogelu yn cael ei gynnal trwy gyfuniad o lywodraethiant mewnol ac archwiliadau allanol. Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru, drwy Archwilio Cymru, yn darparu craffu cyffredinol, tra gall Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) a Byrddau Diogelu Rhanbarthol gynnal adolygiadau sy'n benodol i ddiogelu. Mae timau archwilio mewnol hefyd yn chwarae rhan allweddol wrth sicrhau cydymffurfiaeth a gwelliant parhaus, gan atgyfnerthu tryloywder ac atebolrwydd ar draws y Gwasanaeth.

6. Blaenoriaethau Diogelu a Chyfeiriad Strategol – 2025

Dros y flwyddyn nesaf, bydd Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) yn ymgorffori diogelwch yn ddyfnach mewn gweithrediadau bob dydd. Bydd ffocws allweddol ar hyfforddi staff i nodi ac ymateb i bryderon diogelu, gan sicrhau bod arweinwyr diogelu cymwys ar gael ar draws ardaloedd y Dwyrain, y Canolbarth a'r Gorllewin. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn anelu at wella sut mae'n cofnodi, adolygu, ac yn dysgu o achosion diogelu i amddiffyn unigolion bregus yn well.

Yn strategol, bydd GTAGC yn cryfhau ei fframwaith diogelu trwy integreiddio arweinwyr diogelu yn swyddogaethol ar draws y sefydliad ac yn sicrhau bod diogelu yn cyd-fynd ag ymdrechion ehangach i leihau risg yn y gymuned. Mae'r blaenoriaethau hyfforddi yn cynnwys ehangu'r capasiti mewnol i ddarparu hyfforddiant Lefel B a pharatoi ar gyfer darpariaeth lefel uwch wrth i gymwysterau ddod ar gael. Bydd gwelliannau mewn casglu data ac adrodd yn gymorth i wneud mwy o graffu a dysgu a chynyddu atebolrwydd.

Er mwyn cefnogi'r nodau hyn, mae GTAGC yn trosglwyddo i fodel swyddog diogelu swyddogaethol, dan arweiniad Swyddog Diogelu pwrpasol. Bydd y strwythur hwn yn cynnig arweinyddiaeth gliriach, ymarfer cyson, ac ymgysylltiad cryfach â phartneriaid allanol. Bydd mecanweithiau llywodraethu cadarn yn cael eu gweithredu i fonitro perfformiad diogelu, nodi risgiau sy'n dod i'r amlwg, a sicrhau cydymffurfiaeth â dyletswyddau statudol.

7. Casgliad

Mae GTAGC yn mabwysiadu dull rhagweithiol a strwythuredig o ddiogelu, gan sicrhau ei fod nid yn unig yn ofyniad cydymffurfio ond yn rhan greiddiol o ddiwylliant y gwasanaeth. Trwy gynllunio strategol, datblygu staff, a llywodraethiant cryfach, mae'r Gwasanaeth mewn sefyllfa dda i gynyddu'r dylanwad mae'n ei gael drwy ddiogelu ac amddiffyn y rhai mwyaf bregus yng Ngogledd Cymru.